

TELEGRAPUL ROMANU.

Telegraful este de două ori pre septembra; Dumineacă și Ioiă. — Prenumeratia se face în Sabiu la expediția foiește pre afara la c. r. poste cu bani grăță prin seriori francate, adresate către reședință. Prețul prenumeratiei pentru Sabiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumătate de anu 3 fl. 50. Pen-

Nr. 103. ANUL XIX.

Sabiu, în 30 Decembrie 1871. (11 Ian. 1872.)

tră celelalte părți ale Transilvaniei și pentru provinciile din Monarchia pre unu-anu 8 fl. ierà pre o jumătate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. și tieri străine pre anu 12 1/2 fl. anu 6 fl. Inseratul se platește pentru întărea ora cu 5 1/2 cr. și pentru a treia repetare cu 3 1/2 cr. v. a.

Invitare de prenumeratiiune

„Telegraful Romanu“

Cu începutul anului 1872, se deschide prin același prenumeratiiune nouă la această fâșie.

„Telegraful Romanu“, va fi că și până acum de două ori pe septamâna Ioiă și Dumineacă. — Prețul abonamentului pre anul întreg este:

Pentru Sabiu 7 fl. pe 1/2 de anu 3 fl. 50 xr., pe 1/4 anu 1 fl. 75 xr. v. a.

Pentru și Monarchia austro-ungurească pe anu 8 fl. pe 1/2 anu 4 fl. pe 1/4 anu 2 fl. v. a.

Pentru România și strainatate, pe anu 12 fl., pe 1/2 anu 6 fl., pe 1/4 anu 3 fl. v. a.

DD. abonanți suntu rugați a nu intârzi cu trimiterea prenumeratiunilor.

Adretele ne rugămu a se scrie curatuit, și în locu de epistole de prenumeratiiune recomandămu on. publ. avisurile postale, (Posta-Utalvány. — Post-Anweisung.) că impreunate cu spese mai putene și că mai sigure pentru înaintarea banilor de prenumeratiiune la

„Editură „Telegraful Romanu“
in Sabiu.

Catra finea anului.

Anul ce spira să nascutu între mari dureri, Europa era în privirea atintite asupră unei drame mari și săngeriose ce se petreceea în jurnalul Parisului. Aceasta prima cetate a continentului european era bombardată de prussieni. Sortile cele grele ale resbelului cadiura mai târziu cu totul în favoarea francesilor. Această avură nenorocirea a se supune la condițiile cele aspre, dictate de unu invingitoriu neinduratur; înse cu toate aceste paharulu nu au fostu desertat pâna în fundu. Furia resbelului a trebuitu sa se reinoiștească în sinul națiunii franceze și Europa a trebuitu, după facerea păcei între francezi și nemți, să vîdă spectacululu celu mai infioratoriu și vandalicu, intelegerem resbelulu civilu francez, resbelulu între adunarea națiunale din Versailles și între comună din Paris.

Relele aceste nu au remasă indiferenți fată cu constelaționea europenă. Francia, carea se dicea mai nainte ca merge în frontea civilizației a devenită atât de debile în urmă ranelor grele capata de la inimici și „amici“, incât a incetat de a mai fi considerata pre unu tempu în afacerile europene. Russia a fostu ea dintâi potere carea să folosiu de ocasiune și să-a delaturat pedecile ce i le facea tratatele dela 1856 pre Marea-Negru; ea a începutu îndată a-si repară fortăretele și a radică nai de resbelu pre undele pontulu euxinu.

Germania serbează triuful preste triumfuri. Poterile i gratulează și o magulescu pentru victoriile reportate și facu apoi combinatiuni despre o stare nouă de lucruri, după parerile unor, în modulu sănătie alianțe de odinioara, după parerile altor, cu Germania în fruntea Europei.

Italia, sicura ca protecționea cea interesata a Franției, nu i va sta în cale, a începutu a-si gustă linisita fructele nisuntice sele. Victor Emmanuel intră serboresc în România, capitala Italiei și după denșul ministeriulu și parlamentulu. Papă Piu IX se dechiera pre sine insusi prințu în Vaticano cu scopu

de a sterni mila domitorilor catolici său jalusi a vre-unui domitoriu, carele să intrevina și să derime regnul italiano și să-i redea ierarhi infalibilă potestate, decretata de o adunare de supuși soflescăi ai sei încă în anul trecut.

Acestu visu fătu inse nu s-a realizat. Italia, mai târziu decât Francea, a urmat o politica intelectuală, nu a datu ansa la provocări, nici într-o parte și asiă ea și-a asigurat și prevenitoru o consolidație multă promisițorie civilizației europene.

Dara anul acesta au produsu și un fructu al celor decise în Vaticanu în privintia infalibilităției. Fructul acesta e miscarea cea mare pre cîmpula bisericescu în Germania. Unu preotu gr. cat. Döllinger și radica vocea în contră dogmei celei nouă de infalibilitate, lângă elu se asociaza altii, mai cu séma în Bavaria și pung temeliul la miscarea cea religioasă politica a catolicismului vechiu.

Aceste suntu trasurile generali ale evenimentelor celor mai însemnate din Europa din anul espirato.

In lăințrulu monachiei noastre au fostu unele încercări de împacare cu repenitii constitutionali din Boemia și Moravia. Încercarea acesta s-a ne-norocită din cauza sumei nemtiesci a nemtilor de dincolo de Laita, mai alesu după succesele cele mari politice ale nemtilor din Germania. Starea actuală a părților de dincolo de Laita e pro recenta pentru că să-i potem inregistra aici efectele.

Reimpacarea en Croația e înca în începutul celei mai dințâi.

Din anul trecutu s-a stracuratu între români din Transilvania o neîntelegeră din cele mai dezasrose, în privintia procederii loru politice. O serbare a unui banehetu în Brașovu a datu ansa la diferențe jurnalisticăe între părțile deosebite și numite; activista și passivista. Diferențele aceste s-au înasprițat cître finea anului mai multu prin invinuiri aruncate din partea passivistă, invinuiri cari în urma ajunsesera pâna la suspiciună ordinari. Dece din partea acestei s-aru aduce odata și motive fundate pentru procederea loru, din cari sa se poată vedea folosile retragerei românilor dela luptă constituționale, s'aru termină și aceasta odiosa freare în sunu națiunei române. Dara sfîndește nu audim de alte, decât ca să acceptăm tempuri mai bune, și de altă parte viația reală arătându-ne pagubele ce suntem să li se suferim în urmă acestei retrageri, partea activista este în totu dreptulu de a continua aperarea parerilor sele și asiă cu durere trebuie să vedem, ca în diferență acestea avem o socrătă neincheiată și la finea acestui an. Ceea ce ne insuflă o speranță este pasarea cea energetică a părții activiste în unele părți ale țării. Aceasta pasare arată ca partea acestei are ideea chiară de spre chiamarea unei națiuni și prin urmare de tineră ei și sta pâna acum în strinsa legatura cu istoria națiunale.

In fine să nu trecemu cu vederea ca români de religiunea gr. or. au avut și dile frumosete și placute, cari voru române, pre lângă toate nesuntile pigmeice de ale întunecă, serine și luminosăe în paginile istoriei naționale. Dilele aceste suntu cele ce în anul acesta le-au consanțit români gr. or. din Transilvania, Ungaria și Banatul iubileului de 25 de ani, de cându adeca Escentia Sea Présântului Archiepiscopu și Metropolitu Andrei Bar. de Sia-gu-n'a au intrat în acum archidiecesa trannă gr. or. și a începutu activitatea sea că prelatu bisericescu și că celu dințâi barbatu naționalu politicu.

Români, cari au alergat din toate părțile la aceasta maréția serbare și cari în toate părțile au întocmitu serbări partiale în acelu tempu, au doveditu lumei că scin recunoște meritele barbatilor sei în adeveru meritati.

La radiele acestet serbări amu dorî sa se to-

pescă în inimile multora și cea din urma ghicii a pagubitorie interesele naționale române, pentru că în anul în care preste curenda vomu intră sa potem conlucră solidari cu totii pentru binele nostru în genere și în specie și să potem să pregătim la luptă chiar și cându sărtea ne aru largi cercul lupiei pâna la sfaceri deriveate din schimbările europene atinse mai susu. Cine are urechi de audita se audă!

Cu privire la programul publicu pentru o conferință națională generală pre a treia sf. de craciun, respundem la mai multe interpelationi, că aceea a fostu o parere a propunerilor, carea nu este altu terminu. Fiindu ca preste terminul acesta am trecutu, asiă după cum suntemu asigurati din mai multe părți trebuie să simu indolgenti pâna va ieșe tempul că să se facă conferințele particolare și să audim care e expresiunea generală a românilor în privintia conferinției și a tempului tineriei ei. Atunci apoi vomu anunța tempul o tarită și nu numai o parere după cum a fostu în programul publicat.

A p e l u.

Brașovu, în 7 Ianuarie 1872.

Domnule redactor! Ti trămitu spre publicare urmatorulu apelu, indreptatu astăzi în presidiu alu comitetului permanent, alesu în congresulu naționalu român din 1861/3 în Sabiu, din partea comitetului naționalu român localu din Brașovu:

Inaltu presidia alu comitetului permanentu alesu în congresulu naționalu românescu din 1861/3 în Sabiu!

In conformitate cu aici /, alăturatulu respunsu, ce l-a datu inteligintă româna din Brașovu în adunarea sea dela 17 Octobre st. v. 1871 la apelul comitetului de 7 din Sabiu (vedi „Tel. Rom.“ nr. 88) subscrisolu comitetu naționalu vine prin acestea în numele românilor brasoveni, a verogă umilitu pre Excelența Vostra, care sunteti astăzi singuralu presedinte alu comitetului permanentu alesu de congresulu naționalu romanescu dela 1861/3, că sa binevoili a luă cu tactul și energiă, care vă destinsu totu-déună, initiativă in acțiunea politica a nației române din Transilvania și împreuna cu comitetului a pregăti calea pentru tinerea unui congresu său a unei conferințe naționale, în care naționa manifestându-si dorințele sele să-si împărtășească programul conduite sele pre vîtoriu în afacerile politico-naționale.

Suntemu incredintati, Excelenția ca aceasta dorinția a noastră, care de altfelu s-a manifestat și se va manifesta, sperăm, de aci înainte și din alte părți ale Transilvaniei nu o veți lăsa neconsiderată cu deosebire într'un tempu statu de criticu.

Brașovu în 13 Dec. 1871. s. v.

Primiti, Excelenția, asigurarea deplinei noastre increderi și slame.

Comitetul naționalu.

prin Brănu, m. p.

Ios. Puscariu, m. p.

Denumirile din urmă.

Déca aruncămu privire asupră denumirilor și totu odată și asupră barbatilor cunoscuți de pregăti pentru carieră judecătoresca trebuie să incoviintăm și noi reclamaționile ce le aflâmu în dinarele noastre, de-si nu potem să aprobăm motivarea acestoră in totu cuprinsulu. Avenu corespondințe dela barbatii de aceia, carii au avut totu-déună cea mai bona vointia cără statu și cari au fostu totu-déună pentru o procedere a românilor între marginile constitutiunii, din cari corespondințe vedem cîteva indignări au produsu și în aci bine

cugetatori impregiurarea, ca său pusu sătă preția pre informațiile bar. Aporu, carele e cunoscute are o aversiune mare către români. Nu voim sa impunem cu forța că cineva să nu ai fi afectu și aversiune către vre-unu individ său către o societate său și către o națiune, înse de către afecțiunea său aversiunea în afaceri private și inca este unu reu, cu cătu nu va fi ea unu și mai mare reu când este vorba de interese patriotice. Si baronulu Aporu și ori-care altul trebuie că după ce e magiar bunu sa nu fia patriotu reu; și după impregiurările noastre, cine pune mai pre susu afecțiunile inimii sele decât interesele patriei este patriotu reu.

Lucrul înse s'a intemplat. Suntu și voru și înse multe ocaziunile, unde si magiarii in funcțiile loru înalte și inferioră și in legislație, de către voru voi sa dovedescă unu patriotismul devenit, trebuie sa consideră altu-feliu interesele tierei, decum său facuto pâna acum. Căci altmirea bine ca ne vomu potă resbună unui asupr'a altor' cu desprețiu și cu retragere, dura prin acătă poterile cele mai bune și folositoare se langesco și la casu de lipsa apoi ori-ce mijlocu electrisatoru remâne fără de efectu și statul fără de ajutoru.

Reflectionile aceste le facem in interesul bilorui comunu și nu din motivul de a dă ose de rosu, după cum se obicinuiesc unii a dice, ba după cum ne spunea mai cesti anii unu yperzelosu naționalistu, că sa devina cineva vendetoriu de națiune, *) ci pentru că și umbra aversiunilor reciproce între naționalități sa se stergă.

Altmirea vomu remâne totu numai cu dori și a de a vedea armonia poterilor in statu realisata, dura prete marginile acestei donriatii nu vomu potă trece nici odata.

Eveneminte politice.

Că sa imprascie ori-ce temeri d. Thiers a îngrițit a dă o aparentia. Mai de una-dile, unu jurnalu departamental francesu, publica unu manifestu de adhesiune la republica in josulu căruia erau subscrisi principale de Joinville și ducele d'Aumale. „Eră o curată gluma, — dice in privindă acătă „Independentia Belgica“, — că și manifestul electoral aruncat la 1848 de Ludovicu Napoleonu Bonaparte adherându la republica.“

Resulta deci ca alarmele organelor Bonapartiste date dela aparținuia loru și pena astădi, cumca d. Thiers aru visă o restaurare Orleanista, n'a fostu ce-va neintemeiatu, căci tōte actele lui Thiers vinu, dă cu dă, sa dea dreptate diseloru organe. Astădi principale de Joinville și ducele d'Aumale, adherinti ai republicei, se află in parlamentu, ba inca intrati in armata și in contră legii, cu grade esceptionali... pentru nisice persoane atât de înalte.

Apoi... odata republica!

In adeveru situatiunea Franciei, din ori-ce punctu de privire aru fi luna, este din cele mai dificili. In launtru unu guvern care intinde tōte mrejile pentru o restaurare feudală, restaurare care nu potă conveni tieri odata cu capulu; din afara, note insultătoare, amenintătoare dela d. de Bismarck, pâna a-si constitui tribunale in departamentele ocupate, tribunale cari sa judece chiaru pre francesi.

Sa sperăm înse ca geniul celu bunu și bu-nulu simbi francesu voru salvă tiără civilisație, a libertăției și a generosităției!

Simptome bune au incepută a se caracterisă pre ceriul acelei generoșe tieri: dela o marginea la ceea-lalta bonapartismulu i-si ia unu aventu din cele mai poternice și că specimen, sa spunem ca, in Parisu, cu ocazia reînnoirei camerei la care tiene statu de multu d. Thiers, — totu pentru scopuri Orleaniste, — tōte partidele și nuantele fără deosebire, — afara de estremii legitimisti și estremii republicani, — suntu otariti a pune candidatură lui Duvernois, actualulu redactoru alu jurnalului L'Ordre, care este că și unu drapelu bonapartistu.

In aceste dile cestiunea militară a fostu subiectul unei discussiuni fără laboriose in sinulu comerei reprezentantilor Danemarcei. Opiniunea generală cere o reducere însemnată a cheltuielilor pentru ostire și marina, aceste cheltuieli trecându preste ori-ce proporție a resurselor tieri și preste ori-ce necesități de resbelu. Majoritatea înse a Rigsdagului, intielegându ca aci eră verita-

*) Asă scriea unu „naționalist“ de cei cu gura mare mai cesti anii in „Tromp. Carp.“

codilu lui de Bismarck care aru vrea, și nu fără cuvintu, pre Danemarcă chiar desarmată; majoritatea dissimulându ca convine cu fondul reclamațiilor, a fostu de parere a se amâna cestiunea financiară pâna la votarea unei legi organice pentru aperarea națională, lege pre care guvernul a promisă o infaciștie in sessiunea viitoare.

Astu-feliu incidentul s'a înlaturat și preșava cătă a face sa între in capulu publicului nevoie să se manifestează in tōte pările. Chiaru și procedură cu denumirile a fostu unica in feliu seu, ori cătu de riguroso a fostu absolutismulu, insa cu ocazia unei organizărilor, n'a expusu nici odata pre amplații casului seu intemplarei. Sub regimul actualu sunu cetei denumirile in 28 Decembrie 1871, și totu atunci s'a sistat și salariele, într'unu tempu statu de criticu, de o parte prin scumpete, de alta parte prin gerulu ieșirii.

Dura sa lasămu acăsta icona trista și sa trecu la afacerile acestui districtu.

Conformu legei municipale, restauratiunea oficielor municipali s'a facut in 28 Decembrie 1871, din 164 membri virili și alesi, au fostu prezenți preste 100, unu numeru acesta destul de mare, in asemenea cu greutatea lui intelectuale; multe locuri, unde ne dedasem a vedea barbati, cari și conoseau poziția și sferea lor de activitate, le vedeamu acum ocupate de indivizi, cari nici, ca scieau pentru ce sunu chiamati; sunu vedutu și de aci, cari după instrucțiunile primele dela unu, ce luase asupr'a urcios'a rolă de a midiochi reșirea unui său altu la posturi, strigau „nu e asă“ chiaru și atunci cându capitanul supremu cetea cătu unu §. din legea municipale. Cortesirele, ce in dilele din urma luaseră mari dimensiuni și atelierile din partea ampliaților mai in etate contra tinerimei și in specie contră juristilor aru fi produsu și in diu'a de alegere unu scandalu publicu, iera de cătu-si s'a inconjurat acelă și alegerie au decursu prete acceptare in cea mai buna ordine finindu-se tōte într'o di, avemu de a multiști numai intelepcionei și tactului de conducere, alu ilustraticei Sele domnului capitanu supremu Ves. Tamasiu.

Nu pucinu a contribuit la alegeri și reverendis. d. protopopu din Zernesci Ioanu Metianu, carele cu deosebire in cuventarea tienută inainte de a procede la alegeri in cunțe fără patruindere și bine simțite, susțină conscienciositatea fia-cărui membru la actul alegerei. Aceea cuvantare aplaudata de repetite ori, avu succesul dorit, căci in tōte posturile, afara de celu de fizicu, chirurgu și inginer districtuale, se alesera români, parte mare juristi absoluti.

In posturile cardinale, au remasă totu oficialii de pâna acum, și anume că vice-capitanu dlu Ioanu Codru Dragusianu, că protonotariu dlu Daniile Gre-moiu.

In 1 Ianuarie 1872, st. n. s'a constituit și judecătoria cea nouă reg. ung. La acestu actu au fostu invitați toti cetățenii Fagarasului și au și participat unu numeru mare. Limba română disparuse, in sălele judecătoriei audiai numai limba magiară, astăptam unu entuziasmu mare, precum, obișnuesc a-lu aretă ungurii, ori de căte ori se face ce-va unguresc, dura ne-amu inselatu, căci de pre fetele tuturor celeai mai multu o intristare, decătu o vioiciune, toti pareau, ca asista mai multu la unu actu funebrale, decătu la unu actu ce e destinat a desvoltă o nouă viață. Dupa ce acum justiția este mai numai in mână steiniloru, nu potu încheia, decătu apelându la ampliații municipali, cari stau in im-diata atingere cu poporul, că sa desvolte tōta activitatea posibile pentru imbunatatirea stării materiale, spirituale și morale a poporului loru incredintatiu.

Unu fiu alu districtului.

De sub Siatra, 14 Dec. 1871.

Cu bucuria sunu vedutu incunoscintiarea in nr. 119 alu „Feder.“ intre varietăți, prin carea de nou se publică, cumca la domnii autori, — Varnă și Rosiu, din Lapusulu unguresc, se mai afia de vediare tabele de parete cu litere colorate, (20 la număr) și indreptate; mai incolo, cumca cărtile: Geografiă și Fizică s'a pusu sub tipariu, din partea domnilor autori — ba și unu Abecedario inca se va pune sub tipariu in scurtu tempu. Gratulămu domnilor autori, căci intru adeveru se interesara multu de literatură cărilor scolare, numai sunu voi a le trage atenținea la nisice datini, și adeca; — nu cum-va cu mentionatele opuri

— ce le aduc la lomina, sa le mai imponă oficioz la sernamele comune din acesto cercu — deca se va vedea in fine ca nu e speranta de vreun castiguri. Buna ora cum s'a facut cu tabelele de parete, caci vrendu-revrendu fura sile comunale a si le procură, pîna cîndu s'a observat, din partea inspectorelui districtual gr. or. din acestu cercu, si le confisca, dara cu totce aceste pretiulu sau scîntu doamnii autori lesne smulge din sumă de 300 fl. v. a., carea la demandarea domnului inspectore civil de scîole Boer Károli din acestu tînuta se luasera in anii trecuti, de pre confessionali gr. or. ca pedepsa dela parintii pruncilor de scîola, pentru le-avire. Dara in fine ce sa mai vedi? Nu numai pretiulu mentionatelor tabele s'a negotierit, fara scirea nostra, ci intrég'a suma e posa ad acta din partea mai cu séma a domnului Varn'a. Densului no-i fu mila de sernamele poporu si nu pregăta, ca in scîolele nostrre de pre nica, unde cu greutate ne potem procură cîte ce-va, sa fi lasatu acelea parale ca sa fi fostu de fondu la fia-carea scolotia, avendu fia-care comuna cîte 20 fl. v. a. acum la prim'a data, si asiā mai tardiu credu domnule ca si insusi dumneata te-ai si bucurato de acesta. — In tempulu acel'a de negotiatoria — si aroga dlu Varn'a dreptulu de vice inspectore civilu scolaru, si asiā dispunea dupa placu sa inlature totu ce-i stă in cale, uitandu ca este numai vice-protopopu gr. cat. Acum dupa cum scîmu, s'a luau mesuri energice din partea demnului inspectoru districtualu confessionalu gr. or. din acestu cercu — pentru negotiatoria cea voynica cu sumă de 300 fl. v. a. a gr. or. ceea ce au fostu contra punctelor din § 14 a art. 38 a legii scolare, din anulu 1868.

In fine acum de o cam data incheiu numai cu acea, ca domnii autori sa se lase de negoziul loro, caci e probabili sa nu se baneroteze — buna ora ca odata cu niscescării de ale lui Petri. Sa nu aiba sperarea acea ca voru totu mulge pre poporul gr. or. din acestu cercu, si apoi totu-si voru alarmă lumea larga — ca nu au subsistintia, si ca poporul gr. or. cu superioritatea sea bisericăsca radica parale despartitoriu intre crestinii cei de unu sănge, si ca acum edificiul scolaru unde se află densii progresându, este aproape de ruinare s. a. caci cu astfelui de lucruri sinistre nici odata nu vomu poate fi norociti.

Binevoiti dle redactoru a dă locu, in colonele multu pretiuitei foi a „Teleg. Rom.“, la aceste mici observări spre orientarea onoratului publicu cetitoriu.

Conveniunea cailor ferate cu cale Un-gro-Transilvane.

In ultimulu cuventu de tronu s'a proveditu, ca subiectu de retractare legislativa, si conveniunea dela 30 Martiu (11 Aprile) an. c. incheiatu „intre guvernul maestatiei Sele imperatului Austriei etc. si guvernul inaltimie Sele principelui domnitoru alu Principatelor-unite.“

Acea conveniune este rezultatul unor conferintie diplomatice multu mai seriose, de cîtu fusesese cea incheiata in Martiu 1870 in acea-si materia, asupra cărei a „Românu“ publicase in acel'a-si tempu ore-cari studie critice in mai multe articole.

Este inse cu totul o alta intrebare: deca si aceasta conveniune noua corespunde sau nu, in totce punctele sele, marelui scopu nationale-economien, pre care trebuie sa-lu avemu totu-dé-un'a inaintea ochilor nostrii.

Responsul acestui intrebării s'ară poté dă numai printre analisa serioasa si petrundietore a nouei conveniuni. Pentru ca sa se poata face analisa cu succes se cere că conveniunea din Martiu — Aprile 1871 sa ajunga la cunoscintia intregului publicu, care este competitiv in asemenea materie.

Precum scîmu acea conveniune s'a publicatu numai in unul din diuariele române, inse si acel'a in o omisiune esentiale din art. 5 alu ei, de unde apoi s'a reprobusu intr'unu memoriate esitu la Brasovu, inse totu in acea erore de traductiune seu de tipariu, nu potu se sciu.

Pedepsa dumnedieiesca ce a venit preste poporul românesc si preste patria lui prin consorciul numit Strusberg, nu a lasatu naționalei mai nici unu minutu liberu, peaturu ca barbatii ei de onore si de buna credintia sa se poata ocupă mai de aproape si mai intinsu inca si cu cestiuinea legarei cailor ferate.

Eu inse credu ca a sositu tempulu, in care naționalea trebuie sa-si întoarcă atenționea sea inca si asupra acestei cestiuni, care este si ea una din cele vitale. Sa numi dica nici unu român, ca nu votesc sa audia de nici o junctione, pîna nu va scapă tiéra de cele-lalte calamităti sub cari gema. In dilele noastre evenimentele din sfara, alu căror devotamentu dela noi nu depinde, suntu multu mai tari de cîtu vointia nostra. Ce-i va pesa Russiei de vointia nostra cându locomotivele d-nsei cămâne voro ajunge la Sculen. De alta parte scîntu este, ca asiā numita cale ferata orientale in 15 luni de dile va fi gata pîna la Brasovu, iera ramură ei pîna la orasul numit Tergolu-Muresul in Transilvanie, in directiunea spre pasurile moldovenesci Giurescu si Telgescu, este dejă deschisa si data comunicatiunei din lun'a trecuta. O alta linie este prevedinta si protectata in legea de cai ferate din 1868 dela Clusiu in cu medisul Transilvaniei, dreptu spre desfileurile dintre Bucovina si Moldova. A mai remasă ca prin conventionea, de care este vorba, sa se fiseze inca si a trei'a ramura, totu spre Moldova. Atunci apoi statul Moldoveni voru ave destule linii pre cari sa poata fi in Europa“

Vornu inse si cele două poteri mari limítrofe minunat's inlesnire de a esti la cea mai de aprope ocazione nu-a spre intempiarea altel's pre padimentulu Moldovei, alu Bucovinei si ale Galatiei cu armatele loru. Acolo si voru dă ele mai intâiu buna dñu'a, si se voru salută un'a pre alt'a cu cîte cinci sute de tunuri. Tota lumea practica scie, ca scopulu principalu alu cailor ferate este celu strategic. N'ară trebui sa fie asiā, dara Segwe a disu unu mare adeveru: „Pacea este visul filosofilor, iera resbelulu e istoria omenirei.“

Domnul meu! Cestiunea Strusberg alias Bleichröder este atât de multu discutata si ventilata in totce părtele si din totce punctele de vedere, in cîtu acel'a care nu si-a formatu pîna astăzi opinione clara si dréptă despre acea nu va mai si in stare de a si-o formă in tota vieti'a sea. Patria va esi ore-cum si din acestu labirintu infricosiutu. Natiunea intr'onu modu seu altulu, va trebui sa-si aiba si ea cai ferate, cari iera-si nu voru poté sa ramâna isolate de ale altor state. Dara pre unde si pre lîngă ce felu de conditiuni au sa fi a calele legate unele cu altele, acel'a este o cestiune in a cărei'a discussiune s'ară cuvenit sa intrâmă cîtu mai curendu, premittiendu-fresce, precum sa observatu mai susu, publicarea nouei conventioni in totce diuariile fără respectu la colorea loru politica, pentru ca cu atât mai curendu sa rîjungem la o coincidere.

Unele state cugeta numai la linii strategice. Dara ore noi sa imitâmu orbesce si pre acestu temeu? De comercialu nostru, de esportatiunea productelor tierei sa nu ne pese nimicu? Totmai acum ne sta uno exemplu sfiorosu dinaintea ochilor nostrii in acel'a privintia. In mai multe tie-nuturi ale Transilvaniei in acesti doi ani din urma recolt'a esti foarte seraca, din care causa astadi in pietele vecine, Brasovu, Fagaras, Sabiu, St. Georgiu, etc., produsele s'a urcat la pretul indotul din ce fusera aceleia in 1869. Caletoriul vede pre fia-care di sute de transporturi cu cereale spre Transilvania inainte, iera mai ales in puncto Predelu imbûldel'a carausilor si comerciantilor este atât de mare la vama, in cîtu multi sunti siliti sa astepte cîte două dîle pîna sa trîca prin anevoios'a strîmtore si manipulare; inse-si deligenția de posta petrece regulatul cîte 2—2 si jum. ore la acel'u punctu, ceea ce nu e mai uicăsi si lo nici o posta din Europa. Preste 1 milion de locuitori din vecină Transilvania si Banatu voru mai ave pane inca numai pîna in Aprile viitoriu. Intr'aceea in Muntenia sute de mi de chile stau ne-vendute, singuru si numai pentru greutatea transportului, adeca pentru lipsa midilor cu de comunicatiune.

Altu exemplu:

Astadi in capitala lemnele de arsu stan in pretul dupa calitatea loru intre 7 si 10 galbeni. Intr'aceea padurile seculare situate in regiunea din-tre pasurile Buzeu-Valeni, Predelu-Siantu si Predealu-Temisu putrediescu de betranetie, seu se presacu in censia in adinsu, nu numai pentru ardere de polasa, ci si pentru nebunescul scopu de a inmultii pasiunea viteloru. Doli acestei regiuni o cale ferata, fia si numai pîna la salinele Telega din soso de Cămpina, si veti vedea pretiurile lemelor seadiute in capitala la jumelate pretialu, ve-ți

ave si materialu sanatosu pentru constructiuni monumentală.

A-si mai poté produce multe exemple in acesta directiune, speru inca ca vre-o pîna mai deprinsa me va scuti de acesta ostensie. Scopulu meu a fostu asta data numai a da unu semnalu.

Y.

Varietati.

** Tergolu Sabiu lui de iernă a incheiatu in anulu acesta cu din'a tergului liberu, luni, a trei'a di de craciunul nostru. Sembatorile românesci, au contribuitu si acum ca si alte datu la molatarea cea mare a tergului. Pre strade si in piatie nu era miscare si vieti'a nici cîtu in-tr'o di de marturia. A dou'a cauza, de tergul a fostu asiā slabu, mai este secerisul celu seracu de asta vîra si tîmna. Tieranulu e situ sa vanda vite si realităti pentru ca sa-si cumpere bucate si sa-si platescă contributionile, dara nu are sa vanda bucate ca sa-si poata cumpără incaltiaminte, vestimente etc. cum o face cându secerisiele suntu bune.

** „Pentru ce nu ve poteti stempera voi activiștilor de totu recomandati activitate“, dise dilele acestei unu passivisti, ori n'ati cestiu in „Gazeta“, ca voi cu pretensiunile vostre periclitati o n'ore a naționalei? Te insieli, reflecteaza activistul apostrofatu, pentru ca acel'a a-ii periclitato voi mai inainte cu injuraturile cele nescololite asupra ungurilor si cu cersiorile vostre obrăsnice dupa posturi ung, pre cîndu pretensiunile noastre nu ad altu scopu decât interese generali si speciali românesci, intre maginile legilor.

** („Magyar Polgár“) in numeroului seu de Sâmbata in unu articolu intitulat „unu eveniment seriosu către partitele române“ subserisul de dlu Moldovăni Gerö ne svalesce, ca cu ocazionea alegerilor pentru diet'a venitória sa nu pregetânu a ne alpi pre lîngă domnii stângaci, caci nomai acesti'a ne voro potea măntu de grelele asupriri a celor dela regim. — E adeveratul, guvernoul pre-sente n'a facut multu pentru români, dara si ce a facutu e cu multu mai multu, decât ce ni potu si voiesen a-ni dă intru adeveru stângaci. Amu es-periatu, nu odata, buna vointia acelorou dela guvern, cîndu-i-amu luminatul despre interesele poporului nostru si deca i-amu astfelu cîte odata pusinimi si mai pucinu liberali, apoi acel'a s'a templatu de se-curu din eausta, ca marea parte a deputatilor nostri s'a slaturat din nefericire către acei'a, pre lîngă cari militéza si „M. Polgár“.

Stângaci si-au aratatu colorea adeverata inca inainte de a veni la potere. Pantansii ca slovacul Csernátony, cari nu voiesc a recunoște pre padimentulu Panoniei nemieu decât pameniu ungur sau si națiune ungurăsca, ce ni potu prestă? si ce ni potu promite omeni de panur'a lui Tisza, cari ni-au spus'o in dosu si in facia, ca la ce potem contă sub unu regim stângaci? Cine nu-si aduce aminte de rusinosele scene, ce le-a provocat omeni, căror'a s'anu alatoratu naționalii nostri in dieta si in publicitate, de cîte ori ni-amu radicatu graiul pentru cele mai juste pretensiuni ale noastre? — Petracatarile projectul de lege pentru nationalitate si au remasă inca „alta minte“ repuse! Si acestor omeni nu li rusine a se mai adresă către poporul român, pre carele totu-dé-on'a numai atunci l'au cautat, cîndu au avutu lipsa de elu spre inaintarea scopurilor loru proprii?

Aru si bine, deca dlu Gerö si cu cei dela „M. Polgár“ aru medită puciștelu despre binefacerile o-ni le-su adusu pîna acum consocii dior, insiste de a contă in vre-o cauza sprîngu la români. Români si intielegu interesele sele si fără de stângaci si nu-su dispusi a servi nimenii de midloce orbe.

** („Noi lu Curieru român“) se numește unu nou diariu român, care dela 1 Ian. 1872 va apare in Iasi sub redactiunea lui Ioanu Scipione Badescu (Ionita Badescu). Din program'a mentionatului diariu estragemu urmatorele pasagiuri:

„Tîr'a este sdruncinata si ametita de loviturile trecutului. Ea are nevoie de nuu viitorul basat pe ordine, pace, si imbutatari generale. Ea voiesc libertate fără licență, munca si recompensu, voiesc drumuri bone si institute de creditu; voiesc morală si educatia in scîole; organizatia buna in militii; voiesc justitia si administratia onesta.“

Costul abonamentului pre siese luni pentru Austro-Ungaria este 5 fr. v. a.

** (O facere internațională.) Nu demultu s'a petrecut în orașul nostru unu săptămână ca aru și datu locu la multe desbateri în unele cercuri oficiale.

Există în Severinu, că mai în toate orașele din tierra, unu număr însemnat de catolici, dintre cari unii se bucură de cetățenia română, ieră altii suntu supuși la diferite protecții străine. Acești catolici, usuându de sacru principiu al libertăției conșientiei, care este o libertate tradițională la români, au fundat o biserică pentru trebuințele cultului lor; au clădit în jurul acestui templu zidirile necesare pentru locuința personalor eclesiastice, și prin liberă intelegeră între densii, și au alesu unu comitetu de gestiune, în mâinile căruia au încredințat, sub cauza controlului lor, administrația intereselor materiali și spirituali ale comunităției.

Până aci, nimică mai naturală și mai simplă. Ce se intenția înse? Doi adepti ai ordinului Iisus, ne mai avându unde să mergă a propagă doctrinele nefaste și învechite ale săntului Loyola, gasira cu cale sa vina a tulbură dulcea fraternitate a creștinilor catolici din Severinu. El se instala aci că într-unu ce nobinu alu loru, se suira cu temeritate pre amvonulu săntului locașiu alu fideliloru, începura să intre în sanctuarul familiei lor, și pentru a fi în mai multă siguranță, se pusera sub angustia și atotu-poternică protecție a vice-consulului Austro-Ungar din urba nostra. Grăția acestei protecții tutelare, iesușii se credură domni pre situație; ei nu mai voia să soie de nimenea și de nimică. Imperiul loru dură astfelu căteva dile. Uităsarea înse astăzi religioși ca fiațe medalie are reversul ei, și ca chiaru în luna suntu peto. Catolicii din Severinu, voindu sa adore pre Domnul în plină libertate și sa nu mai ia și până aci religiunea că sa devină unu obiect de specula în mână cătoru-va precupeți cu sutana, protestara în contră prezentei iezuitilor în midilocul loru, și în locul vechiului comitetu care presidia la interesele cultului, alesera pre calea sufragiului unu comitetu care împartășia vederile loru.

Erau săi nu catolici liberi de a face acăsta? Nu credeau ca unu omu cu mintea întrăgă sa caute a le refuza acestu dreptu. Nu de acăsta opinionea fu și dlu Zagorsky vice-consulul Austro-Ungar din Severinu. D-sea s'a credutu în dreptu de a consideră că supuși imperiului-regatu pre toti catolicii din urba nostra, și arogându-si prerogative suverane în cabinetul seu de convenția cu comitetul desfintat, modificarea personalului eclesiastic al comunităției. Mai multu decât atât, d. vice-consul în satia nevoiției catolicilor de a acceptă destituirea sacristanului bisericei fondată și întreținută cu cheltuielă loru, se introduce singuru și cu forța în domiciliul acestui sacristanu, și lăsă din casa pre elu și tota familiă lui, și asveri tot efectele în midilocul stradei și sub acțiunea ploieei, și incindu cameră ocupată, luă cheia în busuariul seu și merse satisfacțu acasă să-si fumede în liniscesc sugările sele de Havana.

Nenorocitul impiegatu alu bisericei, vediendo disprețul de legi și de autoritate afisat cu atâtă impudientia de unu agentu consularu alu unui guvern străin, porni reclamatiune la judecătoriul instructoru alu urbei Severinu, d. Em. Mihaescu Porumbariu, care ocupă atunci prin delegație acestu postu; se și transportă pre data la satia locului, unde potu să constatătă prin sine insusi și în modu oficial demarsa temerara a vice-consulului Austro-Ungar, care în midilocul unei tieri autonome și sub ochii autorităților române, și permisese sa calce cu atâta curagiu în picioare garanție, ce legile acorda în tierra nostra domiciliului și persoanei ori-cărui individu. Delictul fiindu flagrantu și cadiendu sub aplicatiunea art. 151 din codul penal român, care este aplicabilu fără deosebire la toti acei, cari locuesou pre teritoriul nostru, judele instructoru se transportă după aceea la locuința vice-consulului pentru a procede la acțiile de instrucție ce legea i prescrie să facă în asemenea casu. („Gaz. Severinului.“)

** (La congressul telegraficu internațional) care s'a adunat la 1 Dec. st. n. în România, afară de Italia, suntu reprezentate prin directorii loru de telegrafe statele, cari mai înainte au încheiat tractatul telegraficu în Vienă. Congresul va avea și secrete, cari suntu luati din funcțiunarii dela ministeriul lucrărilor publice italianau. Imperiul germanu este re-

presentat de colonelulu de statu-majoru, dlu Meydam, de directorulu de telegrafe bavarez Gumbart și directorulu de telegrafe și drumuri ferate vñtembergianu, presedintele de Klein, Russi'a e reprezentata de generalulu Lueders, Tierele-de-josu de referendariu Haring, Austri'a de directorulu generale Brunner de Wattwil, Ungari'a de consiliariul ministerial Rey, Sueci'a de directorulu telegrafelor Lendi și de secretariul Martialu, Suedia de consiliariul de statu Brandstroem.

** (Cetimaiu „Independentia Belgica“) dela 3 Decembrie: Dominecă din urma s'a celebrat, la capela ambasadurei roșesci, maragiul dlu Stratu, agentu diplomaticu alu României, cu d-ră Savalau, apartinandu la ună din principalele familie armene d-la Constantinopole. Printre marturii junioru miri figura generalulu și domn'u Ignatief.

„Tr. Carp.“

** (Unu casu curiosu s'a produs la Lipsca de curențu.) Scen'a se petrece la tribunalul civil; unu germanu chiamat să jore că martore înaintea judecătorului, refuză cu orice pretiu sub cuvântu, ca judecătoriul era jidancu și ca după o vechia lege sacsonă, creștinul are dreptu să refuse juramentul unui jidancu. Tribunalul a amintit că legea cea vechia este înlocuită de alta nouă, constitutiunea cea nouă federală care suprime tota deosebirile de cultu și de religiune; amintirile tribunalului fure în daru, și casutu fiindu supusu la ministeriul justiției din Dresd'a, acesta s'a pronunciat în favoarea martorelui, refuzându să recunoască poterea abrogativă a nouei legi federali. Parlamentul dela Berlin va avea să pronunțe în cestie în ultimul apel.

** (Unu spionu rusescu) s'a prinsu dilele trecute, care lucra în rende cu cei-altri lucrați la podul de prete fluvigilu March. S'a descoperit, că elu este unu oficieru rusescu și s'a aflat la elu mai multe planuri; numai de cătu s'a escortat la Vien'a.

** (Din Russia) Gimnasiul roșescu pentru femei din Riga s'a cercetat în primul seu an scolaricu 1870/1 nu mai pucinu de cătu de 183 invitație, dintre cari 160 au fostu ortodocse, 12 protestante, 3 catolice și 5 israelite.

** (Distincție.) Renumitul filologu Fridericu Diecz, fundatorul filologiei românescă, și-a serbatu în 22 Dec. a. tr. jubileul de doctoru de 50 ani. Diecz, care s'a nascutu în 1794, a luat parte onorifica la luptele pentru libertate și de atunci până și astăzi se totu occupe cu literatură. La propunerea ministrului Stremayer, imperatul a decorat pre carantul eruditu cu crucea Comthur a ordului Franciscu Iosifu cu stelu. Universitatea din Vien a inca și-a adusu cu onore aminte de celebrul jurnal.

** (Unu ramasigunebunu.) Se scria lui „Hon“ cu datul 7 I. trecuta din Acs'a urmatorele: Judele de aici se remasă cu unul care se imboldia și se duce desculțu prin geru mare până la Boglar, care comună se află cam o óra de parte de comună mai întâi atinsa. După încheierea remasigului porină curagiul pre drumu și ajunge la Boglar, înse aci cadiu indată la pamantu intenționat și cu picioarele totu tăiate de ghiatia. Elu e acum bolnavu de morte și și déca se insanatosidă, picioarele totu nu le va mai putea întrebunti.

** (Convenirea a doi calugari.) La gară calei ferate din Chicago, care a arsu în toamna trecuta, unu calugaru din societatea lui Isus (jesuit) conveni cu unu capucinu; capucinul avea barba rosie, ceea ce observându iezuitul, între convorbire i dise: „Si Iud'a a avută barba rosie“. La aceste capucinul reflectă astu-felui: Cum că Iud'a aru fi avută barba rosie, nu e certu; înse aceea e certu, că elu a fostu din societatea lui Isus.

** (Avizul nasorilor români.) Unu medicu din Parisu ocupandu-se mai multă vreme cu gandirea, în ce chipu s'aru poate înflăcărirosița, ce împodobescă nasurile mai multoru omeni, gasi în fine unu midiloc, care este recomandatulă unică mantuire de neplacută podobă. Acestu midiloc consistă în schintele electrice. Inventatorul norocit se chiamă Dr. Bernier. După cum se relatează din Parisu, elu se pregătescă a întreprinde o călătorie prin Europa în interesul să spre binele — nasorilor români. — Noi înse l'amu consilă, să nu se ostenească prin tierile unde omeni

cam au placerea să fie prieteni cu inventiunea fericitului Noie. —

** (Nu antiere iubire i secesu lui i frumosu) de diferite națiuni către bărbati, suntu caracterizate de unu jurnal în următoarele chipu: femeile franceze iobesc fruntea deschisă și surisul seninu și veselă, germanele punu multă pretiu pre frumetea și tenu cu demnitate la împlinirea cuventului datu; pentru holandese pacă este idealul celu mai scumpu; în satu spaniolorilor bărbatii curați, pretensiivi și inclinati spre resbunare suntu cei mai favoriti; italienele se impacă mai bine cu bărbatii meditativi și fanatici; femeile ruse preferă pre bărbatii fuduli, arroganti, desprețuitori de alte națiuni; danezile suntu pentru cei ce consideră casă și familia de locul celu mai prețiosu; englezele doresc bărbati cări să stea în legatura de sânge cu familiile de influență mare; în fine americanele se marita după ori și cine, și indreptat cu ori-ce insușiri, numai să intrunescă o condiție neaperata, — să năiba pună bine tescita. De către jurnalul aru și cunoscutu și secesul frumosu dela noi, negresitul le-aru și caracterizat astfel: Le place economia grozavu, desprețuiesc lucrul în gradul supremu, încungiura incidentele de divertisment și în fine uresc cochetaria cum nu se mai pomenește în alta tierra din lume.

„Cur. de I.“

** (Sermanul ovreu) Într-o zi de cără săra în o stradă de ale Iașiului, o mulțime de omeni trecători, se opriu, imboldiindu-se lângă unu trotoar de pre stradă Primariei. Unul întrebă de altul ce este, și alergau plini de nerăbdare. După o jumătate de óra lumea se imprăscă ridindu cu hohotu. Anume se intențase, că treându unu ovreu cu unu paneru plin de torte pre trotoar, de odată se trezii lovitură de unu potop de zapada, ce se prăvalise de pre acoperisul unei case. Aceasta nenorocire a bietului ovreu dadu ocazia unei săbdușnicilor baeti, ce se aflată în apropiere, a cumpără torte dulci fără să le plătescă; ovreul posomorit și aproape plangându, și silitu a duce la stăpânul său în locul mărfui unu paneru de omu.

Concursu.

Pentru ocuparea parochiei Godinescu devenita în vacanță din Protopopiatul Iliei, statotul din 150 famili, se scrie concursu pâna la 1-a Ianuarie 1872 în care să se va face și alegerea de parochu.

Emolumintele suntu:

1. O gradina aratore să pentru legumi, în extensie de 780 orgi □.

2. In Zepozie locu de fanati de 623 orgi cuadrati, se folosesc și pentru ingropătorie.

3. La morminte unu locu de I. jugeru și 927 stinjini cuadrati, parte aratoriu, parte fanati.

4. Venitul stolare indatinat, și dela tota familiă căte 1. ferdela cucuruzu sfarmatul său 2. masuri cu ciocani.

Casa parochială nu se află.

Doritorii de a ocupa acăsta statu, au să asternă concursele loru instruite în sensul „Statutului organic“ la scaunul protopopescu în Ilia pâna în terminul preșiptu

Ilia 14 Decembrie 1871.

Cu intelegeră Comitetul parochialu,

Ioanne Orbonasiu,
Protopopu.

(3-3)

Edictu.

Maria Tesia din Aciliu Comitatul Albei de Josu, care cu necredinția de doi ani de dñe au parasit prelegiul ei bărbatul Ioanu Vasile din Apoldulu-mare scaunul Mercurei, se sorocesce a se infilosiă în unu anu, și o dînainte forului matrimonial alu Mercurei în persoana, său prin procuratoru spre a-si dă séma pribegiei sele, căci la din contra și în absență densei se voru face cele ce legea dictéază în cauza loru acăsta.

Forul matrimonial alu scaunului Mercurei.

Sabiu, 26 Decembrie 1871.

Petrus Badila,
Protopopu.

(1-3)

Burs'a de Vien'a.

Din 28 Decembrie 1871. (9 Ian. 1872.)

Metalele 5%	63 50	Act. de creditu	338 80
Imprumut. nat. 5%	73 90	Argintulu	113 75
Actiile de banca	836	Galbinulu	5 37